

Pelbárt Jenő

A Magyar Papírmúzeum első éve

Már történelem..., 2016. szeptember 8-án nyitottuk meg a Magyar Papírmúzeum *Kalandos papírtörténet* című állandó kiállítását Dunaújvárosban. Azóta több mint 4000 ember tekintette meg a széleskörű összefogással, közös erőfeszítéssel létrehozott, különleges papír- és ipartörténeti múzeumot.

Hosszú és rövid is volt ez az első év. Hosszú volt, ha az elvégzett feladatokat tekintjük, de rövid volt, ha a megvalósításra váró elképzelések oldaláról nézzük.

Amikor 2012-ben létrehoztuk a *Magyar Papírmúzeumért Alapítványt*, bízunk benne, hogy hamarosan méltó helyet találunk a múzeum állandó kiállításának megvalósításához. Az igazsághoz tartozik, hogy sajnos korábban a szépen hangzó ígéreteken kívül nem akadt valódi támogató. Egészen addig, amíg a Sors keze és Gyurina László úr, valamint Bencs Attila ügyvezető igazgató úr szándéka össze nem találkozott a mi elképzelésünkkel. Így aztán végül a Hamburger Hungária Kft. hathatós támogatásával Dunaújvárosban tudtuk megvalósítani a 200 éves restanciát.

Remélem, hogy nemcsak mi, de az utókor is elismeréssel fogja majd olvasni a múzeum létrehozásáról szóló szerződést, mert jelentős magyar papírtörténeti esemény, hogy egy hazai papírgyár ösztönözte, felkarolta és melléállt egy nemes, kulturális ügynek. De az is az igazsághoz tartozik, hogy nem volt egyszerű a döntés, mert a papír- és vízjeltörténet területén

működő gyűjtők és szakemberek, szinte mind Budapesthez kötődnek. Ezért tisztában voltunk vele, hogy mivel jár a fővárostól mintegy 100 km-re felállítani és tartósan működtetni egy papírmúzeumot. Jó néhány nehézséget előre láttunk, néhányat meg nem.

Az első év azonban igazolta, hogy jól döntöttünk. Eredeti elképzelésünknek megfelelő méretű, mintegy 1000 négyzetméter területű, 30 tematikus teremből álló, korszerű technikai és múzeumi látványelemekkel ellátott kiállítást sikerült Dunaújvárosban megvalósítani. Olyan állandó kiállítást, amely kellő mennyiségű eredeti papíryanaggal mutatja be mind az egyetemes, mind a hazai papír- és ipartörténet legfontosabb, illetve legérdekesebb szegmenseit. Az európai papírmúzeumok hasonló kiállításainak ismeretében tény, hogy a dunaújvárosi Magyar Papírmúzeum az Európai Unió egyik legnagyobb és leggazdagabb kiállítási anyaggal rendelkező papírtörténeti múzeuma lett.

A *Kalandos Papírtörténet* állandó kiállítás muzeális anyaga hét forrásból tevődik össze:

1. magángyűjtemények papírrégiségeiből. Alapvetően a Bedő és a Pelbárt gyűjteményből, valamint a donátorok által felajánlott adományokból,
2. a Magyar Papír- és Vízjeltörténeti Társaság által összegyűjtött és megmentett papírokból, mintakollekciókból, könyvekből, folyóiratokból, eszközökből és gépekből,
3. a Magyar Papírmúzeumért Alapítvány által összegyűjtött papírokból és laboreszközökből,
4. a Diósgyőri Papírgyár Zrt. által tartós kölcsönbe átadott muzeális papíripari eszközökből és vízjelhengerekből,

5. a csepeli Papíripari Kutatóintézetből megmentett alapanyagmintákból, könyvekből, folyóiratokból és laboreshozókókból,

6. az egykori Papíripari Vállalat megszüntetett és felszámolt 16 gyáregységéből összegyűjtött muzeális relikviákból és mintakollekciókból,

7. a Hamburger Hungária Kft. által kiállítási célra átadott dunaujvárosi papírgyári emlékekből és muzeális gépi berendezésekből.

A kiállítási installáció nagy részét a Hamburger Hungária Kft. biztosította. Az eltelt egy év bebizonyította, hogy érdemes volt hónapokon át küzdeni, izzadni a 40 fokos hőségben a kiállítás felállításának idején. A látogatók visszajelzései egyértelműen azt igazolják, hogy nagy szükség volt már arra, hogy hitelesen bemutassuk azt a félezer éves magyar ipartörténetet, amelyre mindannyian büszkék lehetünk.

Elődeink olyan gazdag örökséget hagytak ránk – mind szellemi, mind tárgyi vonatkozásban – amely kortalan üzenetet hordoz a ma emberének is. Ez az örökség és üzenet a szorgalmas és találékony magyar papíripari szakemberek működésének mennyi érdekes emlékéből, ritka, eredeti papírokból, szépen megformált vízjelekből, speciális eszközökből és a szakmára jellemző gépekből áll.

Múzeumi termeinket nevezetes papírtörténeti személyiségekről neveztük el. A kiállítás első része a darázspapírtól napjainkig követi végig a papír világhódító útját. A régiségek tárháza pedig egy-egy témakör jellegzetes, muzeális papírritkaságait mutatja be. Azt a mintegy 660 féle papírterméket, amelyet valaha Magyarországon területén a 200 történelmi papírmalomban készítettek és a 104 papírgyárban, valamint papírfeldolgozó üzemben előállítottak.

A Magyar Papírmúzeum az Utazás 2017 kiállításon

Nyári Papírovarázs tábor a Magyar Papírmúzeumban

Az eltelt időszakban nemcsak hazai, hanem külföldi látogatóink is voltak szép számmal. Többek között Kanadából, az Egyesült Államokból, Nagy-Britanniából, Németországból, Ausztriából, a szomszédos országokból, a Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyből, a Vajdaságból, Horvátországból, még a távoli Kínából is ellátogattak hozzánk.

Jártak nálunk turisztikai újságírók, városvédők, különböző egyesületek tagjai, papíripari szeniorok, a Fűzfői Papírmanufaktúra Kft. dolgozói, a dunaújvárosi vállalatok, a Dunacell, a Dunafin és a Dunai Vasmű vezetői.

A Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület itt rendezte tisztújító közgyűlését. A megyei tűzoltók itt tartották éves továbbképzésüket. Megtekintették a múzeumot az Országos Tudományos Diákkör tagjai, az Óbudai Egyetem hallgatói, és német református diákok is.

Nemzetközi kapcsolataink is bővültek az elmúlt évben. Vízjel-gyűjteményünk-

nek, a Digitális Magyar Vízjel Adatbanknak az Europeana-ba történő teljes integrálása érdekében továbbra is együttműködünk az Osztrák Tudományos Akadémiával. Vízjel azonosítás-meghatározás témakörben pedig több vajdasági múzeummal és levéltárral állunk kapcsolatban.

A látogatói visszajelzések alapján megállapítható, hogy az emberek tetszését elnyerte az általunk felállított múzeumi térstruktúra, látvány és tartalom. Nemcsak a gyerekek, de szüleik és nagyszüleik is szívesen időznek múzeumpedagógiai termünk játékaival között. A termék átvilágító paneljein eredeti vízjeleket és papírszerkezeteket figyelhetnek meg. A monitorokon vetített képek és filmek segítségével a kíváncsiak elmélyülhetnek az őket jobban érdeklő témákban.

Ebben az évben megkezdjük papír- és ipartörténeti oktatási programunkat *Papír Akadémia* néven. A többnapos képzésen résztvevők megismerkedtek az egyetemes és a hazai papírtörténet korszakaival, új-

donságaival, az állandó fejlődésben lévő kutatások legújabb eredményeivel. Fontos ismereteket szereztek a papírműtárgy előállítás módokról, a műtárgyak meghatározásáról és a rendszerezés mai gyakorlatáról. Az előadott témakörökhöz a hallgatók nyomtatott, színes jegyzetet is kaptak.

A Papír Akadémia jegyzet borítója

Mozgalmas évet zártunk nemcsak látogatói, hanem marketing szempontból is. Részt vettünk a budapesti *Civil Korzón*, az *Utazás 2017* kiállításon a *Tájak, Korok, Múzeumok* kiállító helyén. Budakeszin és Bácsalmáson *vándorkiállításokat* rendeztünk. Ott voltunk a *PPDexpon* a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület standján. A múzeumot és a papírmerítést népszerűsítettük a Hamburger Hungária Kft. tavalyi, őszi *nyílt napján*, idén a baracsi szabadidőparkban megrendezett családi napon és a Dunapack Kft. hasonló családi napján is.

Vízjelgyűjtő-rajzoló *pályázatot* hirdettünk a reformáció 500. évfordulója alkalmából. *Papírvarázs* nyári tábort tartottunk a Hamburger dolgozók gyermekeinek.

Ebben az évben átvettük a 61. évfolyamába lépett *Papíripar* című szaklap szerkesztését és a PNYME-vel közös kiadását. Újra 48 oldalon jelenik meg a korábbi években megszokott régi és új rovatokkal.

A múzeum állandó kiállításához kapcsolódó, nyolc érdekes és sikeres *időszaki kiállítást* rendeztünk.

Folyamatosan bővítettük a kiállítási és a könyvtári anyagunkat. Sok hagyományörző donátor ajánlott fel a múzeum számára megőrzött papírmintát, papírrégiséget, szakipari könyvet és tankönyvet.

Távlati terveink között szerepel egy reprezentatív térkép és plakát kiállítás, egy I. világháborús speciális papírtörténeti kiállítás és konferencia megrendezése, valamint egy nagyszabású papírtörténeti film elkészítésében való aktív közreműködés. Az előkészítő munkálatokat már ebben az évben elvégeztük, a végrehajtás a következő év programja lesz.

A papír univerzális anyag. Bátran kijelenthetjük, hogy még mai, egyre gyorsabban digitalizálódó világunkban sem lehet nélkülözni. Életünk minden részét észrevétlenül átszövi. A számítástechnikával is jó barátságban van, mert a kiterjesztett valóság már papírhordozókon is megvalósult.

Végezetül megállapíthatjuk – némi részrehajlással – azt is, hogy a papír örök. 150 millió éve létezik a Földön a papírdarazsak jóvoltából, és több mint kétezer éve már az emberiség is használja. Remélhetőleg használni is fogja, amíg ember él a Földön. Szinte megszámlálhatatlanul sokféle célra alkalmas. A Magyar Papírmúzeum állandó és időszaki kiállításai pedig ezeknek a céloknak a bemutatását szolgálják. Jelszavunk továbbra is: *Minden, ami papír!* magyarpapirmuzeum.webnode.hu